

РІЗНОВИДИ ПОВТОРНОЇ НОМІНАЦІЇ У СЕМАНТИЧНІЙ СТРУКТУРІ ФАХОВИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ

Т.Б. Маслова, м. Київ (Україна)

Повтор лексичних одиниць, або повторна номінація, є важливим засобом забезпечення семантичної і структурної зв'язності (когезії) тексту, що інтегрує його мовно-мовленнєві рівні в єдине ціле. Вивчення функціонування тексту як комунікативної одиниці в межах сучасних когнітивно-комунікативних практик змушує звернути увагу на когезійний і дискурсотворчий потенціал та роль повторів у формуванні текстів різних за жанром і прагматичними інтенціями.

Мовознавці пропонують різні класифікації повторів і в першу чергу – за відстанню між повторювальними одиницями, розрізняючи *контактний повтор* (повторення слів, розташованих поруч в одному реченні), *сумісний повтор* (відтворення слів у різних словосполученнях, реченнях в межах одного абзацу, двох сусідніх абзаців) та *дистантний повтор* (повторне вживання тих самих слів у різних главах, розділах, частинах тексту) [1; 2; 4].

Дослідження засобів когезії англійської мови свідчить про те, що повтор термінів організовує семантичну структуру фахових текстів, називаючи об'єкти і поняття певної професійної діяльності, співвідносячи їх із реальною ситуацією комунікації та здійснюючи прагматичний ефект [3].

За дистрибуцією на різних мовних рівнях можна виділити морфологічні, лексичні та синтаксичні повтори термінологічних одиниць, хоча такий поділ є суто схематичним, оскільки повтор морфологічного значення реалізується через лексику і синтаксис [4]. В англійських фахових текстах морфемний повтор передусім передбачає повторення кореневої морфemi (*responsible responsibility; to establish, establishing, has established*) і рідше – суфіксальної (*converter, controller*) та префіксальної (*uneconomical, unfeasible; pre-calculated, predefined; reconfirm, redesigned*). На нашу думку, повтор суфіксальної морфemi (*penetration, integration; specifically, basically*) є характерним для синонімічних повторів (див. далі). Відмітимо також широке використання «конверсійного повтору», тобто різних частин мови, утворених за принципом конверсії (*offer, to*

offer), а також повтор компонентів складних слів (*supervisory control, control system, voltage control requirements, voltage control mode*). Розглянемо приклад:

*The government can also determine the type of **supply** that can participate in the regular **auctions** carried out by distribution companies to **supply** the captive load with firm energy **contracts**. [...] Figure 2 shows the cumulative **contracted** capacity of wind projects in the country, which reflects the support mechanism and the resultant lower **prices** for those resources [...]. The most recent **auction** –organized in December 2011 and not represented in Figure 2 – **contracted** an additional 1 GW of wind with an average **price** of US\$60/MWh. [5: 27]*

Як бачимо, в уривку фахової статті з питань розвитку вітроенергетики має місце як контактний так і сумісний повтор на морфологічному рівні, а саме: (*the type of supply - to supply, contracted (capacity) - (it) contracted; actions - action; prices - price*). Зазначимо, що повтор морфологічного значення тісно пов'язаний із вираженням граматичних категорій числа, особи, означеності/неозначеності, ступеню порівняння, вищо-часових та аспектних форм дієслова і є обов'язковою умовою побудови змістовно та формально зв'язного тексту.

Лексичний повтор може бути повторним і частковим. Повний лексичний повтор (повторення лексичної одиниці без зміни її структури та компонентного складу) заснований на рівнозначності, збігу об'ємів понять, а частковий – на їх протилежності, перетинанні, підпорядкуванні тощо. Повторення ключових слів є надзвичайно важливим для адекватного розуміння тексту, спрощує процес виділення і розуміння теми повідомлення, проте може викликати тавтологію і уповільнити темп інформування реципієнта, тоді як часткові повтори сприяють «нарощенню» змісту, уточнюючи поняття і накопичуючи текстову інформацію.

Для фахових англомовних текстів окрім повного лексичного повтору та прономіналізації (заміна іменників займенниками) характерним є синонімічний повтор (*to supply power - to deliver power; voltage range - voltage spectrum*), в тому числі повтор контекстуальних синонімів (*sudden voltage change - event; cost allocation - cost estimates*), антонімічний повтор (*onshore - offshore; preliminary network - final network*) та дескриптивний повтор або перифраз, який

полягає в описі предмета/явища через його найсуттєвіші ознаки. Перифраз посилює образність мовлення, оскільки містить експресивно-оцінну лексику (*offshore wind energy - this abundant renewable resource; offshore wind plants costing billions - these multigigawatt projects*). Розглянемо ще один приклад.

The final network was redesigned for the set of “confirmed” generators, and more accurate cost estimates were provided. Those more accurate estimates were issued by the regulator, Agência Nacional de Energia Elétrica (ANEEL), before the NCRE auction and will be kept constant until June 2015. In parallel, estimates of TRUST (for the bulk transmission network) were also provided to generators; those were to be binding for a period of ten tariff cycles. [...] After knowing the results of the generation auction, the final network (including SFGs and any reinforcements to the HV transmission grid) was then designed, and an auction was conducted for construction. This procedure was successfully employed in 2008, resulting in ANEEL carrying out a public auction for the construction of about 2,500 km of 138-kV and 230-kV transmission lines to integrate about 30 NCRE projects. [5: 29]

Відзначимо, що серед випадків повного лексичного повтору (*the final network*) є скорочення, які вживаються як локально (сумісний повтор *ANEEL*), так і в межах всієї статті (дистантний повтор *NCRE, TRUST, SFGs*). Різновидом синонімічного повтору (*the NCRE auction - the generation auction*) є частковий повтор, заснований на переході від гіпоніма до гіпероніма (*this procedure*), а синтаксичний повтор представлено неповним паралелізмом (дієслівні форми).

Література/ Джерела ілюстративного матеріалу

1. Вейзе А.А. Чтение, реферирование и аннотирование иностранного текста: Учеб. пособие. – М.: Высш. шк., 1985. – 127с. 2. Волянська Ю. Типологічні різновиди повтору в сучасній лінгвістичній думці // Лінгвістичні студії. Випуск 21, 2010. – С. 188-191. 3. Рибачок С.М. Термінологічна лексика як засіб когезії англomовного економічного тексту: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2004. – 21с. 4. Соколова І.В. Прагматико-комунікативні характеристики категорії повтору в текстах-анонсах: дис. ... канд. філол. наук. – Суми, 2002. – 211с. 5. IEEE Power & Energy Magazine. – March-April, 2012.